

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Професор Гаврилюк С.В.

19.02 2014 р.

КОПІЮВАННЯ ЗІ ЗРАЗКІВ

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр
напряму 6.020205 " Образотворче мистецтво "

Луцьк-2014

Робоча програма навчальної дисципліни "Копіювання зі зразків" для студентів за напрямком підготовки 0202 "Мистецтво", спеціальністю 6.020205 "Образотворче мистецтво".

" 18 " серпня, 2013 р. - 15 с.

Розробники: Тарасюк Іван Іванович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, професор кафедри образотворчого мистецтва, доктор архітектури.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри Образотворчого мистецтва

Протокол № 1 від " 21 " серпня 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Лесик О.В.)
(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалено науково-методичною комісією Інституту мистецтв

Протокол № 1 від " 11 " 09 2013 р.

Голова науково – методичної комісії інституту _____ (Шиманський П.Й.)
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалено науково-методичною радою університету

протокол № 6 від " 19 " 02 2014 р.

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ

Однією з необхідних умов організації навчального процесу за кредитно-модульною системою є наявність навчальної програми з кожної дисципліни, виконаної за модульно-рейтинговими засадами і доведеної до відома викладачів та студентів.

Рейтингова система оцінювання (PCO) є невід'ємною складовою навчальної програми і передбачає визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного та семестрового контролю, з наступним переведенням оцінки в балах у оцінки за традиційною національною шкалою та шкалою ECTS (European Credit Transfer System).

Програма навчальної дисципліни "Копіювання зі зразків" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки "Бакалавр" напряму "Мистецтво", спеціальності "Образотворче мистецтво", спеціалізації "Художній розпис культових споруд."

До вихідних вимог, які необхідні для вивчення дисципліни "Копіювання зі зразків" відносять знання, вміння та види діяльності, які сформувались в процесі вивчення дисциплін: «Живопис», «Рисунок», «Пластична анатомія», «Перспектива», «Техніки та матеріали станкового живопису», «Кольорознавство», а також навички, які були отримані в процесі навчальної практики.

Дисципліна "Копіювання зі зразків" розширює і поглиблює знання та вміння, які необхідні для вивчення дисциплін: «Живопис», «основи реставрації», «Основи іконографії», «Монументальний живопис» для наступного вивчення дисциплін професійного циклу, а також для проходження художньо-проектної та переддипломної практики.

Лекційний курс охоплює основні відомості про копіювання творів мистецтва, принципи і методи копіювання живописних, графічних, монументальних творів мистецтва. Ознайомлення з матеріалами та технологіями, підготовкою допоміжних матеріалів.

Практичний курс – це виконання практичних завдань, виконання копій творів мистецтва.

1. Опис навчальної дисципліни.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
Кількість кредитів 8	Галузь знань 0202 "Мистецтво"	вибіркова
	Напрямок підготовки 6.020205 "Образотворче мистецтво"	
Модулів 4	Спеціальність "Образотворче мистецтво"	Рік підготовки 4
Змістових модулів 3		Семестр 7
ІНДЗ: -		Лекції 10 год.
Загальна кількість годин 120		Практичні 14 год.
Тижневик годин (для денної форми навчання) аудиторних самостійної роботи	Бакалавр	Лабораторні -
		Самостійна робота 82 год.
		Індивідуальна робота -
		Форма контролю: залік (7 семестр)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

- 1.1. Метою викладання вибіркової навчальної дисципліни "Копіювання зі зразків" є формування професійної компетентності художника-живописця шляхом оволодіння професійними знаннями, вміннями та навичками копіювання творів мистецтва.
- 1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни " Копіювання зі зразків" є естетичне виховання, виховання та розвиток необхідної художньої культури, яка лежить в основі професійних якостей.
- 1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:
основні матеріали і техніки виконання, засоби художньої виразності в станковій графіці та живописі, монументальному та сакральному мистецтві, основи перспективи, основні закони побудови композиції, основи психології художньої творчості.

вміти:
володіти різними техніками і технологіями, практичними навичками проведення підготовчих робіт, застосовувати на практиці отримані теоретичні знання при копіювання творів мистецтва, володіти методом творчого процесу копіювання та володінням пошукових ескізів.

3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з **трьох змістовних модулів:**

1. **Змістовий модуль (ЗМ) 1 - Копіювання творів станкової графіки та станкового живопису.**

Тема 1. Копіювання творів станкової графіки та станкового живопису (натюрморт, пейзаж, портрет)
Копіювання – як спосіб ефективного навчання. Поняття: повторення, репліка, власна копія, зменшена копія, факсимільна копія. Поетапність роботи копії графічного твору. Виразальні засоби графіки. «Трьохшаровий» метод живопису, як основа для вивчення техніки живопису. Вивчення послідовності створення творів станкового живопису, від підготовки ґрунтової основи, виконання картону і до відтворення всіх технічних прийомів використаних при створенні твору автором. Виконання різних типів копій («музейні» копії, копії-репродукції та ін.)
2. **Змістовий модуль (ЗМ) 2 - Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках (сграфіто, фреска, розпис, мозаїка).**

Тема 1. Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках (сграфіто).
Практичне освоєння технік монументального живопису і вивчення технологій використання різних матеріалів шляхом копіювання класичних зразків. Сграфіто, техніка виконання та послідовність виконання. Фреска (*а фреска, асекко*), техніка виконання та послідовність виконання. Мозаїка: *прямий набір, зворотній набір, набірна мозаїка, поштучна мозаїка, флорентійська мозаїка*; техніка виконання та послідовність виконання. Копіювання рельєфної пластики (кераміки, майоліки.)
3. **Змістовий модуль (ЗМ) 3 - Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису (іконографічні типи зображення Ісуса Христа, Богоматері, сцен зі Святого Писання).**

Тема 1. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису

Копіювання іконографічних творів, як форма засвоєння канонічних основ церковного мистецтва. Копіювання творів старих майстрів. Копіювання класичного іконопису (візантійської та давньоруської). Методичні елементи технічної послідовності іконопису. Іконографічні типи зображення. Види ікон. Левкас та його особливості. Засоби виразності в іконописі. Копіювання творів старих майстрів. Копіювання класичного іконопису (візантійської та давньоруської). Ікона та її складові. Методичні елементи технічної послідовності іконопису.

4. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Усього	у тому числі						
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Конт. р. роб.	Конс.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовний модуль 1. Копіювання творів станкової графіки та станкового живопису								
Тема 1. Копіювання творів станкової графіки та станкового живопису (натюрморт, пейзаж, портрет)	37	3	4	-	-	26	-	4
Разом за змістовним модулем 1	37	3	4	-	-	26	-	4
Змістовний модуль 2. Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках (сграфіто, фреска, розпис, мозаїка)								
Тема 1. Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках.	41	3	5	-	-	28	-	5
Разом за змістовним модулем 2	41	2	5	-	-	28	-	5
Змістовний модуль 3. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису (іконографічні типи зображення Ісуса Христа, Богоматері, сцен зі Святого Писання).								
Тема 1. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису.	42	4	5	-	-	28	-	5
Разом за змістовним модулем 3	42	4	5	-	-	28	-	5
Усього годин	120	10	14	-	-	82	-	14

5. Теми практичних занять

Змістовний модуль 1.

Таблиця 3

№ з/п	Тема		Кількість годин
1	Тема 1.	Копіювання творів станкової графіки та станкового живопису (натюрморт, пейзаж, портрет)	4
		Разом	4

Змістовний модуль 2.

№ з/п	Тема		Кількість годин
1	Тема 2.	Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках.	5
		Разом	5

Змістовний модуль 3

№ з/п	Тема		Кількість годин
1	Тема 3.	Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису.	5
		Разом	5
		Усього годин	14

6. Самостійна робота

Самостійна робота включає в себе виконання замальовок, композиційних начерків, ескізів і кольорових етюдів до кожної теми лабораторних занять.

Змістовний модуль 1.

Таблиця 4

№ з/п	Тема		Кількість годин
1	Тема 1. Копіювання творів станкової графіки та станкового живопису (натюрморт, пейзаж, портрет)		26
		Разом	26

Змістовний модуль 2.

№ з/п	Тема		Кількість годин
1	Тема 2. Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках.		28
		Разом	28

Змістовний модуль 3

№ з/п	Тема		Кількість годин
1	Тема 3. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису.		28
		Разом	28
		Усього годин	82

7. Методи навчання

Методи навчання - це основні шляхи, способи навчальної роботи викладача та студентів, за яких отримують певні знання, вміння і навички.

1. **Пояснювально-ілюстративний** – відображає діяльність викладача й студента, значення якого полягає в тому, що викладач повідомляє готову інформацію різними методами, зокрема, словесний метод передачі навчальної інформації (лекція, бесіда, розповідь-пояснення); використовуючи при цьому наочні методи передачі навчальної інформації (ілюстрації, демонстрації), а студенти сприймають, осмислюють і запам'ятовують навчальну інформацію, з подальшим відтворенням отриманих знань;
2. **Метод стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності та самовдосконалення** – полягає в зацікавленні, заохоченні та покаранні (через усний осуд) в навчальному процесі; в самостійному мисленні при виконанні завдань, що дозволяє сформувати професійні уміння та навички для вирішення репродуктивних, творчих та проблемно-пошукових завдань.
3. **Метод лабораторно - практичного контролю і самоконтролю** – забезпечується практичним методом передачі навчальної інформації (контрольньо-лабораторні роботи, практичні вправи, письмовий контроль, контроль виконання практичних робіт, графічний контроль, практичний самоконтроль, самооцінка);
4. **Метод універсальності** - інтеграція методів різних груп в практичній діяльності викладача, для забезпечення оптимальних шляхів досягнення навчальної мети.

8. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

Забезпечення систематичного, повного, точного і оперативного отримання інформації про навчальний процес, відбувається за допомогою способів діагностичної діяльності. Вони дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу. Викладання курсу згідно кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає діагностику успішності навчання методами контролю. Контроль в свою чергу використовується у двох видах: поточному та підсумковому. Специфіка курсу полягає у застосуванні методів практичної перевірки та графічного контролю.

Засобами діагностики успішності навчання з курсу “Копіювання зі зразків” є завдання для лабораторних занять, перегляд художніх студентських робіт виконаних згідно завдань для лабораторних, самостійних та індивідуальних, що являються модульним контролем та підсумковий контроль (згідно навчального плану) та теоретичними завданнями.

Модульні контрольні роботи

Змістовний модуль 1. Копіювання творів станкової графіки та станкового живопису.

Модульна контрольна робота 1 – Виконати копію твору майстра рисунку, графіки та живопису: пейзаж, натюрморт, портрет, сюжетний твір (виконується матеріалом відповідно до оригіналу).

Змістовний модуль 2. Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках (сграфіто, фреска, розпис, мозаїка).

Модульна контрольна робота 2 - Виконати копію твору майстра монументального мистецтва, виконаний в різних техніках (сграфіто, фреска, розпис, мозаїка).

Змістовний модуль 3. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису (іконографічні типи зображення Ісуса Христа, Богоматері, сцен зі Святого Писання).

Модульна контрольна робота 3 – Виконати копію твору майстра монументального живопису (можливо виконання фрагменту твору), який виконаний в різних стилістичних традиціях - ікона з зображенням Христа: Пантократор (Вседержитель), Цар Царем, Спас нерукотворний, Спас на престолі (на вибір студента).

Ікони з зображенням Богоматері: Одігітрія (Путівниця), Єлеуса (Розчулена) або Богоматір Ніжності, Оранта (Молительниця), Знамення (Втілення), Панагія (Пресвята), на вибір студента.

Ікони з зображенням сцен зі Святого Писання – Різдво Пресвятої Богородиці, Воздвиження Хреста Господня, Введення до храму Пресвятої Богородиці, Різдво Христове, Богоявлення (Хрещення Господа), Стрітіння Господа, Благовіщення Пресвятої Богородиці, Вхід Господа до Єрусалиму, Вознесіння Господа, П'ятидесятниця, Преображення Господа, Успіння Богородиці - на вибір студента.

Залікові питання (теоретичні) з дисципліни "Копіювання зі зразків" спеціальності "Образотворче мистецтво"

1. Копіювання, як спосіб ефективного навчання.
2. Види копій та їх характеристика.
3. Попереднє візуальне обстеження стану і техніки авторської манери виконання твору мистецтва.
4. Поетапність виконання копіювання зі зразків.
5. «Розумне копіювання» творів мистецтва.
6. Копіювання творів станкового рисунка та графіки.
7. «Музейні» копії, особливості виконання.
8. Копіювання творів монументального живопису.
9. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису.
10. Копіювання творів темперного живопису.
11. Задачі при виконанні копій.
12. Засоби виразності в іконописі.
13. Технології виготовлення та складові ікони.
14. Іконографічні типи зображення.
15. Копіювання, як навчальна дисципліна.
16. Досягнення та помилки в копіюванні.
17. Послідовність ведення роботи, технології при копіюванні.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання - завдання для практичних занять, комплекти завдань для модульних робіт.

10. Розподіл балів, які утримують студенти

Засоби діагностики успішності навчання - завдання для практичних занять, комплекти завдань для модульних робіт.

Оцінка "відмінно" Відповідь студента повинна бути повною, глибокою, логічно побудованою, доказовою, обґрунтованою, точною, чіткою; викладена літературною мовою з використанням відповідних наукових понять. З відповіді повинна проступати системність та осмисленість знань, міцність, самостійність, глибина мислення, вільне

володіння навчальним матеріалом, аргументований аналіз викладеного із самостійною критичною оцінкою окремих положень, фактів.

Оцінка "добре" Відповідь студента повна, глибока, логічно побудована, доказова, обґрунтована, чітка, систематизована. Виявлено глибину мислення, аргументовано проаналізовано питання, однак з деякими неточностями чи мовними огріхами.

Оцінка "задовільно" Студент розуміє основний навчальний матеріал, головні теоретичні положення і факти, вміє наводити власні судження, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, вміє застосовувати теоретичні знання. Відповідь правильна, але неповна, недостатньо осмислена.

Оцінка "незадовільно" Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, елементарно викладає думку. Виклад нелогічний, непослідовний, недостатньо грамотний.

Під час оцінювання практичної роботи береться до уваги відповідність роботи поставленому завданню, правильність рішення задачі, точність в рішенні і оформленні, дотримання державних стандартів при оформленні роботи, творчий підхід до роботи, володіння технічними навиками згідно методичних вимог.

Поточний контроль реалізується у формі оцінки на практичних заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних навчальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу запланованого на самостійне опрацювання студентом. *Поточна* оцінка визначається як сума оцінок за певну навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях та самостійні завдання. Максимальна сумарна оцінка поточних оцінок – 3 бали.

Під час оцінювання береться до уваги відповідність роботи до теми, правильність рішення композиційних задач, технічне виконання, художній рівень роботи, творчий підхід до роботи, володіння технічними навиками згідно методичних вимог.

Форми навчання: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

Форма оцінювання: поточне оцінювання, модульний контроль, залік.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння студентом теоретичного матеріалу, практичних навиків, здатності примінити отримані знання з вивченої дисципліни.

Залік. Проводиться у формі практичної роботи по заданій тематиці, та при необхідності двох теоретичних питань по лекційних темах.

Критерії оцінювання змістового модуля № 1, № 2, № 3.

Відмінно (5) – Студент володіє системними знаннями в повному обсязі та бездоганно виконує роботи в межах навчальної програми. Правильність композиційної побудови зображення, вільне володіння технікою, дотримання технологічних процесів при копіюванні творів і підготовчих робіт. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним і кількісним показникам.

Добре (4) – Студент володіє професійними знаннями в повному обсязі та бездоганно виконує роботи в межах навчальної програми. Правильність композиційної побудови зображення, вільне володіння технікою, але мають незначні технічні недоліки, дотримання технологічних процесів при копіюванні творів і підготовчих робіт. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним та кількісним показникам.

Задовільно (3) – Студент з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує роботи в межах навчальної програми. Незначні помилки композиційної побудови зображення, задовільне володіння технікою, технічні недоліки, дотримання технологічних процесів при копіюванні творів і підготовчих робіт. При рішенні задач допускає несуттєві

помилки і неточності, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.

Незадовільно (1-2) – Студент без достатнього розуміння відтворює основні професійні знання та з помилками виконує роботи в межах навчальної програми. Значні помилки композиційної побудови зображення, володіння технікою на низькому технічному рівні, не дотримання технологічних процесів при копіювання творів і підготовчих робіт. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.

11. Список джерел

1. Араухо И. Архитектурна композиция / И. Араухо. – М.: Высшая школа, 1982. – 207с.
2. Губаль Б. Композиція в дизайні. Одно-, дво- і тривимірний простір: навч. посібник / Б. Губаль. – Т.: ПЦ Матвей, 2011. – 240 с.
3. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: учеб. пособие / Ю.М. Кирцер. – М.: ВШ, 1997. – 271 с.
4. Унковский А.А. Живопись: Вопросы колорита: учеб. пособие / А.А. Унковский. – М.: Просвещение, 1978. – 160 с.

Ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.